

Szerkesztői iroda:
A KIADÓHIVATALBAN,
hová
a lap szellemi részét illető közle-
mények küldendők.

Kiadó hivatal:
WOZAL JÁNOS KÖNYVKERESKEDÉSE
hová a hirdetések s előfizetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDÉK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasár-
napon egy nagy íven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:

Egész évre	4 frt.
Fél	2 -
Negyed	1 -

HIRDETMEYNEK DÍJA:
3 hasábos petit sorért, vagy ennek
helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr

Nagy-Enyed, 1883 szeptember 8.

(B—n.) A felséges uralkodó háznak öröm-
ünnepe van. A fenséges trónörökös pár boldogsá-
gát szerelmük édes záloga: az első szülött fölött
— az ország lakossága öröm érzettel osztja. A
templomokban ájtatos közönség gyűl össze, imá-
kat rebegve a fenséges szülőkért, a fenséges szü-
löttért. Így van ez jól. Érezzem együtt az ural-
kodó és népe, osztozzék egymás örömében, bána-
tában. Így tesz a felséges uralkodó pár: részt vesz
a nemzet örömében, s ha beáll valahol a szeren-
esétlenség, ha a nemzet milliói gyász könnyeket
ontanak nagy hazafiak koporsójánál, együtt érez-
nek mindnyájunkkal.

A fenséges trónörökös szívében több van már
egy érzettel, az atyái szeretet érzetével. Jól jegyzé
meg egyik lapunk, hogy ezen atyái érzés becses
fundamentuma minden monarchiának. Mert a ki
a népeknek királya, az a népeknek atyja Tanulja
meg szeretni alattvalóit saját gyermekeiben. Ró-
lunk is ugy gondoskodjék éppen. Mi is oly embe-
rek vagyunk: szerelemben születünk, szeretetben
neveltünk, szeretve élünk és siratva halunk meg.
És mert a családi öröm egyforma alatt és fent,
ezért mindnyájan részt vehetünk benne teljes szí-
vünkkel.

A fenséges szülött a keresztségben: Erzsébet,
Mária, Henriette, Stefánia, Gizella nevet nyert.
Minden névhez kedves emlék, hálás érzület fűző-
dik ugy a fenséges családban, mint a magyar
nemzet közében. Miutna egyesíteni kívánnák azon
felséges asszonyok iránt külön külön érzet szer-
etet és hódolat teljes tiszteletet, melyet mindenik
bir kiváló tulajdonai és ragyogó erényeinél fogva.

Emelő érzettel hat e fényes családi ünnepély
mindnyájunkra. — Megyénk lakossága hódoló tisz-

teletének kiváló érzetével s a Mindenható áldásá-
nak buzgó kívánságával fordult ez alkalommal is
felséges uralkodónk és fenséges örökösse felé, ki
immár családjában ősei erényeinek örökösnojt
birva, ezt leendő alattvalóinak bizonyára valódi
örangyalává fogja nevelni.

NAPLÓ.

Aug. 31. Az ezen napon tartott városi közgyűlés
tárgysorozatán néhány igen fontos elintézendő ügy állott,
miért is a városi képviselők szép számmal jelentek meg.
Az élénken lefolyt gyűlésről kiemelni kívánjuk a követ-
kezőket. Első fontosabb és beható vitát keltett tárgy volt
a boldog emlékü Sándor Elek né. Kósa Anna által a
városi szegény-alapra hagyott, de jövedelmezhetővé tétele
végett nagymérvű átépítést igénylő piaci ház oly módon
felépíthetőségének kérdése, hogy a ház jövedelméből előbb ki-
fizetni rendelt legatunok is méltányos időköz lefolyása
alatt kielégítést nyerjenek. Miután a közgyűlés egyhau-
gulag kimondotta, hogy a tanács által bemutatott terv
alapján ezen épület a tűzbiztonság és közegészségi tekin-
teteknek megfelelőleg a legtöbb jövedelmet biztosítható
célszerű beosztással átépíttessék s az átépítés költségei
a városi szegény-alapból fölveendő 6% kamatozású s 32
év alatt 1%-kal törlesztendő kölcsönből fedeztessenek, a
hagyatékok kielégítése is szerencsés megoldást nyert oly-
képp, hogy a hagyományozó nevelt leányának kifizetendő
400 frt az első évben, a helybeli ev. ref. egyház részére
hagyott 1000 frt 20 év alatt 50—50 forintos részletekben
kiadassék, a hagyományozó nő és férje részére 1000—1000
forint költséggel emelni rendelt síremlékek 10 esztendő
lefolyásán belül, mennyiben a kiépült ház jövedelméből
ki nem telneek, más városi alapból előlegezve felállítas-
anak. — Hosszasabb vitát keltett a városi erdők részle-
tes gazdasági üzemtervének elkészíthetése végett a városi
erdész által benyújtott s a tanács és közgazdasági bizott-
ság által elfogadott általános tervzet tárgyalása, mely föl-
elvül kitűzvé, miszerint városunk erdei a városi középít-
kezésekre szükséges kemény fa és hivatalos cölökre igó-

nyelt tűzi fa termelése, s a polgárok által eddig élve-
zett failetmény kiadhatása mellett, legalább annyi pénz-
jövödelmet is adjanak, hogy abból az összes erdészeti
kiadások és az erdőterület adója fedezhető legyen. — e
végre javaslatba hozta, hogy az erdőterület fele 100 éves
forda mellett szálerdő, fele 30—40 éves forda mellett
sarjerdőként kezeltessek, előbbi a város épületfa és tűz,
fa szükségletét és a költségeket, utóbbi a polgári failetmé-
nyét állván ki; szálerdőül ajánlván az egész Bükkösi
Farkaspatak erdőrészeket és a Szabaderdőből a jobb termő
helyű, mintegy 200 holdat, sarjerdőül a Szabaderdő többi
részét, Herzsát és Gerepent. A Holtmarost, mely termő-
helyi minősége és egyéb viszonyai miatt a többi erdőhöz
be nem osztható, a közgazdasági bizottság erdész és ta-
nács véleménye ellenére, bár elismeri, hogy más mivélési
ággal jobban jövedelmezhető, külön testben, szintén
szálerdő üzemmel erdőnek meghagyatni kívánná. Ily be-
osztás mellett, az erdőkezeléssel és fenntartásával járó
összes költségek s a város faszükséglete fedezése mellett
a polgárok közt is, mihelyt a régi számítás nélküli vá-
gatók miatt most legnagyobb részben fiatal erdő a kellő
vágatási kort eléri, évenként 800—1000 kurta öl failetmény
kiosztható lett volna, — azonban a képviselők többsége úgy
látszik félvén, hogy a régi nagyságu competen nem
fognak kitelni, az egész Szabaderdőt sarjerdőként hagyni
határozta, szálerdőül csak a Bükköst és Farkaspatakat
hagyván meg. A Holtmarosnak erdőként hagyása vagy
nem hagyása felett is hosszas vita indult meg, mely végre
is a jövő gyűlésig eldöntetlen maradt; e kérdésben lesz
alkalma lapunknak is felszólalni. — Megnyugtatóssal vette
tudomásul a közgyűlés tanács azon intézkedését, hogy az
állami bor- és husfogyasztási adót 3 évre évi 5100 frton
280 frt kezelési jutalék megnyerése mellett a város rő-
szére megváltotta. — Több évi árvapénztári számadás el-
látása után telovastatott a közelebbi közgyűlésben elha-
tározott s a kiküldött bizottság által beterjesztett Kossuth
Lajos nagy hazánkfiát immár 81-ik születési évfordulója
alkalmából üdvözlő irat, mely, Dr. Bartók György városi
képviselő tollából folyt, kitűnő irányu s emelkedett szel-
lemű dolgozat közlekedéssel elfogadott s mielőbb di-
szesen kiállítva rendeltetési helyére küldetik.

TÁRCZA.

ROMÁNCZOK.

I.

Az elválás.

Rózsapiros az ég alja keleten
Azt a kis lányt, m'ért, hogy oly hön szeretem!
Jaj! Istenem megöl engem a bánat,
Hogy itt hagylak szép galambom... jaj meghalok utánad!

Szöke kis lány puha ágyon, fehéren,
Mélyen alszik patyolat hó-fehéren,
Édes álmat vont szemére szerelme:
Szeretője lenn a kertben csókolgatja ölelve.

Édes szava felzendül a zenének,
Szöke kis lány álmaiból felbrenn
Kék felöltöt kap szübe' magára
S ugy röpül el vágyó szívvel virágos ablakába.

Széles útczán be sok czifra, magas lak!...
Itt is, ott is benépesül az ablak.
Sok leányka hallja... hallja, de fájva,
Azt a nótát, a mely mellett hadba indul babája.

Szöke kis lány nagy ablakán kitekint,
Deli hadnagy bucsuzólag oda int,
— Bársony szörü deres lován megy elől —
S szegény kis lány könnyet ejt ki két nefejeles-szemiből.

II.

Az igaz szerelem.

Jaj be búsan, szomorúan szól a harang Keszibe':
Törvénybíró Örszi lányát koporsóba teszik be,
Fesledező rózsabimbó, falu legszebb leánya
Korán hervadt, hamar hullott a szemfedő reája.

Kékvirágos koporsóban menyasszonyi-fehéren
Hallva fekszik s oly mosolygón, azt hinnéd hogy felbrenn.

Falu-népe' nagyobb része megkönyezi, de anyja
Tetemére ráborultán háromnapig siratja.

Szomorúan szól a harang... Czakó Örszit temetik,
Koporsóját hófehérben hajadonok emelik,
Falunépe kikiséri sötét, gyászos ruhába,
Barna legény ablakából könnyezve néz utána.

Áron-zsidó koresmaháza be világos, be hangos:
Barna ifju-legény benne keservében mulat most.
„Huzzad cigány!”... s szegény öreg úgy szívéhez
[hegedül.]

Hogy éj sötét két szemébe egy-egy könnyü belegyül.

Öreg asszony a faluban sírva-ríva barangol:
Pista fiam', komamasszony, nem látta-e valahol?
S három napig, öreg estig keresi, de hiába:
Negyedik nap hallva lelték, Ároktón a Tiszába'.

— Miskolcz. 1883. —

Istvánffy Gyula.*)

Különös találkozás Chambord gr. életéből.

— Történeti elbeszélés. —

Még csak néhány nap és a sírbolt befogadja a Bour-
bon-család legidősb ágának utolsó sarját. Ötödik Henrik
életében a véletlenség nagy szerepet játszott; a következő
eset is bizonyítja azonban, hogy néha merőben kár nél-
kül érte őt annak szeszélye, játék.

* * *

— Hozza a „lacryma christi“-t — rendelé egy fia-
tal ember a széke mögött parancsait váró vendéglősnek.
Padron Giuseppe mélyen hajtja meg magát és sietve tá-
vozik az ebédlőből, hogy vendégének akaratát teljesítse.
Pár pillanat után már azon hosszú sarokasztalon ragyog
a megrendelt „lacryma christi“-palack, melyet, noha nyolcz
személyre is volna kényelmes hely mellette, egy koros,
mintegy 70 éves, szikár, magas termetű ur s az említett
fiatal ember, a ki 17—18 évesnek látszik, foglalnak el.

Az említetteknek kívül még öten ülnek a „Fehér

a volt „Cserkesz.”

kakas“ vendéglő termében: a másik három sarokasztal
mindegyikénél egy-egy férfi, a középre állított kerekasz-
talkák közül kettő mellett szintén egy-egy férfi.

A terem északkeleti sarkában levő asztalnál igen
koros, öszbeborult férfi foglal helyet; ruházata szerfő-
lött kopott; arca mély redőkkel barázdált; föllépése, moz-
dulatai, járása, testtartása rögtön elárulják az öreg katoná-
tisztet, a ki félzsoldra van helyezve s annak néhány le-
írásából kénytelen tengődni. A délkeleti sarokasztalnál
köpezős, koromfekete haju, bajszu és szakalu férfi ül, a
ki már tullephette az öt X-et; rukázata kissé elviselt,
nyugateurópai szabásu ugyan, de nagy kerek fején magas,
hosszu sötétkék bojtó fez ül. A délnyugoti sarokban igen
sárgásbarna arcu férfi telepedett le, kinek koromfekete
szemeiből nagy szenvedélyesség lóvel ki. Az említett ko-
rek asztalok egyikénél nagyon köpezős, vállas férfi, a
másiknál pedig a legujabb divat szerint öltözött fiatal em-
ber költik el ebédjüket.

Az először említettek előre megrendelt ebédet kap-
tak; mikor Mária, a csinos piucszernő, a negyedik tálat
helyezte az „excellenzá“-k elé; akkor rendelte a fiatal
ember a „lacryma christi“-t. Az öreg katonatiszt közön-
séges asztali bort iszik; a köpezős török szalermóit is;
még finomabb bort is rendelt ugyan, de padron Giuseppe
jelentette neki, hogy „ma“ pinczéje csakis kétféle borral
szolgálhat: közönséges asztali borral és szalermói palack-
borral. A török, a ki Bachus igen nagy tisztelőjének lát-
szik lenni, haragosan vette tudomásul a padron ezen je-
lentését; azonban egyéb mód hiányában arva igyekezett
bosszuságot csillapítani, hogy annál szorgalmasabban ürit-
gette a szalermóival tölt poharakat. A sárgásbarna arcú
ur szintén kétféle borral öblítgette le az ételeket: asztali
borral és szalermóival. Ő hasonlóképpen akart ugyan
peesenyebort is; azonban Giuseppe a fontebbihez hasonló
jelentést tévén neki fölháborodva ugyan, de azért mégis
zajosabb kifakadás nélkül elégedett meg a „Fehér kakas“
pinczéjének szegényes borfajtáival. A hatodik vendég az
említett borokon kívül még czukrozott égettort is hór-
pintgetett; míg a hetedik csak tiszta vízzel oltotta szomját.
Mikor a kétvendégü asztalon látható lón a „lacryma

Szept. 2. Mükedvelőink gróf Fredró, jeles lengyel író „Egyetlen leányát,” a pesti nemzeti színház gyakran előadott darabját hozták színre s a Beekői által igen eszesen festett és ezélszerűen előállított díszletekkel. Habár e darab nem is tartozik az örökké fenmaradó színművek közé, de eléggé ügyes és változatos jelenéseivel vidám hangulatban képes tartani a termet zsufozásig megtöltött közönséget Szumbalinczy (x. y.) azon eredeti eljárása felett, hogy öt leányát egymástól külön és akként nevelteti, hogy egymástól nem tudnak, s külön-külön mindeniket, mint „egyetlen leányát” mutatja be a világnak és adja ferjhez. A közönséget többször kihívásokkal tüntette ki buzgó mükedvelőinket s tapssal, sűrű virágokrétá dobással jutalmazta a hölgyeket, kik között — mint először fel-lépőket — különösen is fel kell említenünk Török Bálint-nét, Navratil Pepit és a kis Lugossi Ninát. Hogy Vajna Johanka k. a. s vele a régi „törzskar” jó kedvvel játszta végig szerepét, talán említeni is felesleges, elég legyen felhívni közönségünk figyelmét, hogy a vasárnap elő-adást is részesítse hasonló figyelemben.

LEVELEZÉS.

Gyula-Fehérvár, 1883. szept. hó.

Lehetetlen meg nem emlékezni ama lélekemelő ünne-pélyről, mely e hó 2-án városunkban lefolyt.

Egy régi nélkülözöt intézet nyert ugyszólva hiva-talosan létet e napon. Nemes keblű tanügy barátok, fárad-ságot nem ismerő lelkes honleányok kezdeményezése foly-tán oda értünk, hogy kisedoróv intézetünk ünnepélyes megnyitása megtörtént.

Novák Ferenc városi polgármester, az egylet ki-váló buzgalmu elnöke, Gáspár János, a tanügy terén ér-dekemben megöszült alsófehérmegyei tanfelügyelő, Lukács Béla orsz. képviselő s több jeles ügybarát jelenlétében — lelkes beszéddel nyitá meg az ünnepélyt, mit általános éljenzéssel fogadtak. Ezután az ujonnan választott óvónő igen csinosan dolgozott felolvasást tartott, mire Gáspár János kir. tanfelügyelő ékes szavakban adott kifejezést azon határtalan örömeinek, hogy ez intézet e városban végre életet nyert. A jelenlevő közönség hatalmas éljen-zései elhangzása után elnök az ünnepélyt köszönő sza-vakkal bezárja, fölkérve a közönséget, hogy neveiket e ezéla készítet emlékkönyvbe írják be.

A megnyitási ünnepélyt — ősi szokásként — kedé-lyes lakoma követte este 8 óraker a sétatéri kioszkban, melyen képviselve volt városunk társadalmá általában. — Általános feltűnést keltett azonban a román vallásfeleke-zetű papok részvétlensége, kik ez intézet megalakításához semmi tekintetben hozzá nem járultak. Bezzeg a város más vallásu és nyelvű többi lakossága nem csak nem

vonta ki magát az augusztus 21-én a gör. kath. iskola javára tartott nyári mulatságból, hanem szép összeggel járult felülfizetésekben is e ezéla, melyet közmükvelődési, nem pedig csak „román” kulturális szempontból pártolt.

A kedélyes lakomán a felköszöntések természetesen nem csak nem maradtak el, sőt valóban árként zuhogtak. Novák Ferenc elnök első emelt poharat, éltetve Gáspár kir. tanfelügyelőt, Lukács Béla képviselőt és a város pol-gárságát. Utána Lukács Béla közkedveltségü orsz. kép-viselő emelt szót, éltetve az egylet alapítóit, elnököt és tisztikarát. Gáspár János méltó szavakban éltette a női választmányt — s még számos lelkesebbül lelkesebb fel-köszöntések sora következett.

A vidám lefolyásu lakoma alatt egyleti elnök kez-deményezése folytán az intézet apróbb szükségleteinek fedezésére 10 kros gyűjtést rendezett s a jelenvolak ne-mes adakozása folytán csakhamar 20 forint 80 kr gyűlt össze. — Dr. Hirsch József már karácsonyfára kezdett gyűjtést, a kiváló praktikusnak bizonyult Berzenczey Ist-ván birtokos pedig egy „csizna-alap”-ra indított gyűjtő-ívet. Be is gyűlt a két ezéla szép összeg. — Azonkívül Babos Gusztáv óras ajándékképpen ajánlotta fel az egy-let részére az órat, melyre színtűn gyűjtés indított. — Még néhány ily szép eredményü lelkes összejevetel s a kisedoróvoda — melyet a magas kormány is 200 frttal segélyezett — a legvirágzóbb intézetek egyike leend. — Hogy a gyermeknevelés terén mily üdvös hatásu leend, azt a jövő fogja teljes eredményében megmutatni, de tel-jes bizalmat lehet helyezni mindenestire oly intézetbe, melynek vezetése oly buzgó kezakbe van letéve.

— n.

Chambord gróf temetkezési helye.

A Castagnayizza kolostor templomfalait temetés nap-ján, valamint a papokat, székeket fekete posztóval fedték be. A templom közepén álló katófalk nem volt oly pom-pás, mint a görzei székesegyházban, de a templom nagy-ságának megfelelő.

A ravatal körül ember magasságu viaszgyertyák ég-tek, a tetejében egy vánkason állt a korona. A barátok a fiatal guardian vezetése alatt sűrűgtek forogtak, s pa-rancsait a templom rendezésére vonatkozólag némán tel-jesítették. Nem soká a harangok megkondultak a görzei székesegyház tornyaiban jelöl annak, hogy a gyászmenet elindult.

Az ezernyi tömeg lépteinek zaja egyre közelebb hallatszott, végül mint a görög vízuhatag rohand be az ajtókon. A menet d. u. 6 óraker ért a kolostor ajtajához. A koporsót kísérek közül ki magaslott a nagytermetű Thurn-Taxis herceg, a király főlovászmestere, a ki templomba akart menni, de értésére adták, hogy a gyászszertástás a templom előtt fog megtörténni. A tiszteletré méltó atyák

attól tartottak hogy, a templomban a nyüzsgő tömeg alatt beszakad a bolthajtás.

A papok körül sokan lilomot tartottak kezükben. A tömeg némán állt meg, mely esend uralkodott, mintha félték volna a számüzött nyugalmát megzavarni. A ko-porsót a gróf vadászai vitték.

Mily látvány: Itt temetik egy hatalmas királyi esa-lád utolsó sarjadékát, a melynek tagjai sok száz éven át a világ egyik legszebb trónusán ültek. — A kép méltó lenne egy festő eesetére. Egy kis fensikon a gyászolók nagy serege, alól mezei lakok, kertek, míg a magas hegy-ről a görzei ezitadella néz le méltóságosan, s köröskörül hegyek emelkednek, melyek a látkör végén az ég kékjé-vel olvadnak össze. A latin imák világosan hallhatók, a tiszta légben fojtó zokogás tört át a papok imáján, a pár-mai herceg, egy kis ember vörösré sirt szemekkel néz a koporsóra, a talpig gyászba öltözött hölgyek göresösen zokognak.

Ezután a koporsót a templom sirboltjába vitték, a koporsó után közvetlenül mennek le a lépesökön Thurn Taxis herceg és a gróf rokonai. Kisebb csoportokba a ki szerét tehette, megnézték a „roy” örök pihenő helyét. A sirbolt nagyszerűen fel volt ékesítve virágokkal, a kan-dalaberekben hatalmas gyertyák lobogtak, falai fekete posztóval vannak bevonva. Félhomály uralg ott, a gyász-ba öltözött hercegnők, mint valami kísértetek tűnnek fel a fekete üregben.

Senki sem jött ki a sirboltból virág nélkül. Végül csak a család tagjai maradtak ott, néma imába merülve. Aztán a templom sekrestyéjében mentek aláírni az ira-tot, mely bizonyítja, hogy Chambord gróf itt nyugosza örök álmát.

A legitimisták még sokáig fognak e kolostorba bu-esujárni . . . Egy párisi munkás küldöttség a Tuillériák földjéből vitt egy kis zsákban földet a „roy”-nak. — De hát mit ér a kegyelet, a pusztá tény hatalma mellett. V. Henrik meghalt, a Bourbonok el vannak temetve!

VEGYES HIREK.

— **Stefánia főhercegnasszony** szerencsés lebe-tegedéséről folyó hó 2-án délután vett táviratot általános örömmel fogadta városunk. Ez örömhírnek adott a városi tanács kifejezést, midőn másnap reggel 7 óraker 21 ágyu-lövessel tudatta a város közönségével e napnak megün-neplését. Ünnepi színt öltött városunk. A középületeken lobogók lengtek, a megyei tisztikar, a különböző hivata-lok, testületek, a helyben állomásozó két honvéd zászló-alj parancsnokai tisztjeikkel testületileg jelentek meg me-gyénk köztisztletü főispánjánál, mint a magas kormány képviselőjénél, hogy a bekövetkezett családi öröm feletti örömlüknek, a királyi ház, a fenséges trónörökös és fen-

christi”-palack, a török és a sárgásbarna arzu vendég dühösen kezdtek üres poharaikon csörgetni. — Az erős zajra a vendéglős a törökhöz, Marietta pedig a másik csöngetőhöz siettek és parancsuk után tudakozódtak. Föl-háborodva követelték azok, hogy a vendéglős nekik is ad-jon „laeryma christi”-t. padron Giuseppe azonban egész alázattal előbb a töröknek, azután pedig a másiknak ki-jelentette, hogy kivánságuk ma teljesíthetetlen; mert azon urak előre megrendelt ebédet fogyasztanak: s így csakis azok számára hozatott néhány palack „laeryma christi”-t. A koresmáros minden alázatossága daczára oly határozot-tan beszélt, hogy azajt keltők, noha békétlen kedvel ugyan, kénytelenek voltak a megmáshatatlamba belenyugodni.

Ezen zajos jelenet látható tréfát szerzett az először említett ifjunak; mert magához intvén padron Giusepp-t, annak igen halkan valamit mondott; mire az sietve tá-vozt. Néhány pillanat mulva szután még három palack „laeryma christi”-t helyezett az „excellenzá”-k asztalára. Padron Giuseppe így ezimezte azon vendégeit; mert tudta róluk, hogy grófok. Hogy ezen grófok nem rendelkeznek valami teltebb tárcza fölött, azt, persze! hasonlókép tudta Giuseppe; hiszen különben nem étkéznének a „Fehér ka-kas”-nál, a mely az „örök város”-nak évszázadunk har-minezas éveinek kösepén csakis negyedrangu vendéglője volt. Egyébiránt, nemesak a „grófok”, hanem többi, mai vendége sem látszott olyannak, kinek erszényében az ezüst-lírák mellett aranyak is szoktak helyet foglalni: az „ex-cellenzák” két és fél lírás terítékü ebédet rendeltek ma-goknak; elbe a esemege bele van ugyan értve, ámde a bor nem. A többi vendég még olesőbb ebédet fogyaszt el; mert azoknak terítékek csak két két lírába kerül. Egye-düli kivételt a divatos öltönyü ifju képez; mert ő étlap után eszik: miáltal ebédje három és negyed lírába kerül neki — bor nélkül. Bort az igaz! nem rendelt; csakhogy meglátszik fölléptén, beszédmodorán, öltözetén, hogy nem takarékosági szempontból nem adatott magának bort: bizonyos! ezen ifju elsőrangú szállodák ebédlőtermeiben szokta ótvágyát csillapítani; most egyedül a véletenség lépette át vele a „Fehér kakas” termének küszöbét.

Az „excellenzák” elé helyezett három palack „la-eryma christi” az eredményezte, hogy a török s áteltenese fölkelvén székéről, a grófi asztal elé léptek s az ifjut elég udvariasan ugyan, de azért határozattan fölkérték, szives-

kedjük nekik egy-egy palack „laeryma christi”-t át-en-gedni — jó pénzért.

Ezen váratlan kéelem az idős urra észrevehetőleg rosszul hatott; de az ifju teljesen zabolázta ily furesa ké-relem által szükségképp előidézett bosszankodást és könnye-dén így válaszolt:

— Uram! a ki „rangbeli”, azt szivesen látom asz-talomnál; míg a ki „nem rangbeli”, az keressen magá-nak egyéb helyen „laeryma christi”-t.

Mintán az ifju szavai nemesak udvarias hangszíne-zéssel bírtak, de annak finom, nemes arczából előzékeny-ség is sugárzott ki, a törökben tulsulyra kerekedett a vágy „laeryma christi”-t inni és legyőzte a fölig eluta-sító válasz által szükségképp előidézett tartózkodást. Mo-hamed középső hive hát így szól:

— Föltételezve, hogy önök a főranguk közé tar-toznak, elfogadom szives meghívását; én Huszein Moha-med el Sidi algieri dey vagyok.

E váratlan kijelentésre ruganyos mozdulattal emel-kedett föl üléséről az ifju és miközben barátságos mo-zdulattal nyújtotta kezét a deynek, így szólott:

— Fenség! én Chambord gróf vagyok.

Az idős ur is fölkel és színtűn jobbát nyujtván az exuralkodónak, így mutatta be magát:

— Fenség! én X. Károly vagyok.

A sárgásbarna arzu férfiú egyik meglepetésből a másikba esett e bemutatások hallatára, de azért X. Ká-rolyhoz fordulva, büszkeséggel hallatta magát:

— Én Dom Miguel vagyok.

Tehát Róma egyik negyedrangu étkező helyiségé-ben a véletlen játéka két, trónjokról elüzött francia kirá-lyt, Portugalia exkirályát és az országától megfosztott, számüzött algieri deyt hozta össze.

X. Károly szívélyes felszólítására a négytagu társa-ság helyet foglalt az asztalnál; a vendéglöst becsöngették s azzal a többi három palack „laeryma christi”-nek is kihuzatták dugóját. Signor Giuseppe szerfölött esodálko-zott azon, hogy „excellenzái” megismerkedtek és miként barátkozhatnak a két kopottas idegennel; ámde azért gyor-san bontotta föl a palackokat.

A lefolyt jelenet oly hangosan történt, hogy a többi három vendégnek voltaképp tudomást kellett venniök a történetkről; ez ugy is volt kettőjüket illetőleg: egyedül

a legtávolabb ülő, az öreg félzsoldos tiszt, nem látszott az egészből mitsem észrevenni; persze! nagyon el volt mélyedve borus merengéseibe.

A középső ur mindjárt levele után hatalmas burnót-szelenczét — olesó készítményt — huzott elő és dereka-san tömte orrába a legolesőbb „fekete burnót”-ot. — A négytagu asztaltársaság vidámsága észrevehetőleg feszé-lyezte őt; tehát még szorgalmasabban esipegetett burnót-jából és kortyogatott égett borából. De még ezen meg-nyugtatósi kísérlet sem használt neki; izgatottsága gyors-nőtt: végre zajosan kelt fel és határozott léptekkel az említett társaság elé állott:

— Uram! engedjék meg, hogy helyett foglalhas-sak ezen asztalnál.

A négytagu társaság a középső férfiú ezen kérelmét nagyon különfélekép fogadta. X. Károly sértődve tekintett a tolakodóra; Dom Miguel valódi megvetéssel mérte vé-gig a burnotozót; a dey gorombán utasította el a hivat-lant; egyedül a szép ifju ismételte előtte az utóbbiaknak adott válasz elejét:

— Uram! a ki „rangbeli”, azt szivesen látom asz-talunknál.

— Fenség! — adá ez válaszul — én Károly Braun-schweig és Lüneburg hercege vagyok.

Hogy „ex-herceg”, azt a középső német exural-kodó épp ugy fölöslegesnek tartotta fölemlíteni, miként annak vették az előtte ülők személyöket tekintve.

Braunschweigi Károlyt őszinte szívélyességgel fo-gadták és a kis társaság kedve annyira fokozódott, hogy az ifjabb asztalur még két palack „laeryma christi”-t helyezettett asztalukra.

Dom Miguel el látszott feledni, hogy a párisi kor-mány ismételen nagy ellenszenvet tanusított uralkodása iránt: az exdey valóban nem gondolt arra, hogy X. Ká-roly ezredeinek szuronyai fosztották meg trónjától; braun-schweigi Károly mitsem törődött azzal, hogy az ő ural-kodása is tovább tartott volna, ha a Bourbonok kormánya kivánta volna: a „laeryma christi” gyorsan összebarát-koztatta őket a két francia exkirályal. X. Károly szinte kieseréltnék látszott; nevetélt, sőt még élczeket is gyár-tott Lajos-Fülöp róvására; Chambord gróf pedig benső elégteliséggel látta, hogy imádott nagyatya kivételképp vidor s azt indítványozta, hogy hivassanak meg asztaluk

séges
adjana
ságána
tisztelg
megha
György
melyne
tott im
a város
zeneka
sérve
játszva
szintén
után a
végig.
hó 2-
ban, a

burgba
végebe.
A kere
szülött
rietta,
gazdag
tós sor
vállán
szürke
átlátszó
ellátva
sonlóké
voltak
kezeit.
tüzve,
gygyel
kékkel
kült. M
volt. A
meg. C
Rheidt,
kovich
András

képvisé
szédet
többen

tetve, a
szakban
pei Kár
szép gy
nél, min

vendég
öt uralk
egyhang
weigi K

társ, m
látók.
Ez
örög ti
el nem
uralkod

szives r
A
számüz
„Fehér
Az
az utols
hajdani
A
talukhoz
király k
jegyére,
ez volt
Chambo
hozzátev

— M
éz meg
—
Ch
Carvalho
rövid id
Mi
hangzan
jut, hogy
szeszélye
tényle
hogy ne
Po
vábbjana
beszél t

séges neje iránti hűségének és hódolatuknak kifejezést adjanak. — A tisztelgések bevégeztével főispán ő méltóságának vezetése alatt a róm. kath. templomba vonult a tisztelgők nagy sokasága s a „Te deum“ hálaadó imát meghallgatva, a ref. templomba ment, hol dr. Bartók György lelkész valóban kitűnő hatású könyörgést mondott, melynek meghallgatása után az ev. luth. templomban tartott imát hallgatta meg. — Este a házak, s különösen a városbáz fényesen lettek világítva, a helybeli tűzoltó zenekar pedig főispán úr ő méltóságánál tisztelgett, kísérvé a városi lakosságtól, hol is a magyar himnust eljátszva, a városbáz elébe vonult hatalmas indulóval, hol szintén több darabot játszott. A sokaság nagyrésze ezeken után a magyar-utca végén rendezett dísz-tűzijátékot nézte végig. — A felső trónörökös-pár elsőszülött leánya f. hó 2-án reggel 7 óra, 11 perczkor született Laxenburgban, abban a szobában, hol a felső atyja született.

— **Az újszülött hercegnő keresztelése** Laxenburgban d. u. 1 órákor az előirt szertartások szerint ment végbe. A keresztelést Gangelbauer hercegek végezte. A keresztanyai tisztet királyné ő felsége teljesíté. Az újszülött főhercegnő a keresztelésben Erzsébet, Mária, Henrietta, Stefánia, Gizella neveket kapta. A királyné ritka gazdagon díszített ruhát viselt, nilszürke selyemből, két-tő soru, elől a ruhára tűzött fehér eszkapemantillal; bal vállán agráffal leszorított szalaggal, kissé magas, szintén szürke capoti kalapocskával, hasonszínű tollal díszítve és átlátszó szalaggal megkötve; a derék elől csipke tablettel ellátva és a nem hosszú uszály több puffadt ráncban, hasonlóképen széles eszkapékkal díszítve; az ujjak félhosszúak voltak és magas fehér keztük főttek a felső asszony kezeit. Egyéb ékszert a királyné, kinek haja magasra volt tűzve, nem viselt. A belga királyné atlasz ruhát viselt, gyönggyel gazdagon díszítve, égysszögű kivágásokkal, finom eszkapékkal kitöltve, szintén fehér capot kalapocskával szalag nélkül. Mária Valeria főhercegnő egyszerű rózsaszín ruhában volt. A birodalom magas méltóságai teljes számban jelentek meg. Ott voltak a többek közt gr. Kálnoky, gr. Bylandt-Rheidt, Kállay közös, Tisza Kálmán, gr. Ráday és Bedekovich magyar, gr. Taaffe és az osztrák miniszterek, gr. Andrássy Gyula, Simor és Haynald bibornokok.

— **Zeyk Dániel** az alvinczi választó kerület buzgó képviselője, kedden f. hó 11-én, Alvinczen beszámoló beszédet tart, melyre választói s a megye többi részéből is többen fognak megjelenni.

— **Farkas Mária asszony** a jótékonyk által vezetett, a nagyenyedi Bethlen-főtanodának a forradalmi korszakban, fájdalom! teljesen feladta, de ma már tkts. Herepei Károly tanár úr fardhatlan buzgalma folytán igen szép gyarapodásnak indult muzeumát két, egy régiségénél, mint kiváló műbecsénél fogva érdekes és értékes tárgya-

vendégeit azon idegenek is, a kik véletlenül tanui lőnek őt uralkodó teljesen váratlan találkozásának. Ez indítvány egyhangu helyeslésre találván, V. Henrik és braunschweigi Károly az öreg katonatiszthez mentek.

— Öreg bajtárs! — szólítja meg őt az ifju — bajtárs, mert látjuk, ön katona s én is az vagyok, szívesen látnök, ha ön asztalunknál foglalna helyet.

Ezen barátságos felszólításra gyorsan állott föl az öreg tiszt s udvariasan megköszönvén a meghívást, azt el nem fogadta. Ekkor megnevezte magát az ifju, mire uralkodói méltósággal így válaszolt az öreg harezos:

— Sire! Gustavson ezredes másodszer köszöni meg szíves meghívásukat s elfogadja.

A véletlen játéka tehát a trónjától megfosztott, száműzött és koldusbotra juttatott svéd ex-királyt is a „Fehér kakas“ termébe vezette!

Az asztaltársaság őszinte nagy kitüntetéssel fogadta az utolsó Vasa-t, kinek borzasztó szerencsétlensége még hajdani ellenségeinél is valódi részvétet költött.

A hetedik vendéget Chambord gróf hívta meg asztalukhoz. Ez ép akkor kívánt ugyan távozni, de az ex-király kegyes felszólítására az exuralkodók közé ült. Név-jegyére, melyet mély meghajlással V. Henriknek nyújtott ez volt írva: „José Carvalho, Délamerikából.“ — Mikor Chambord gróf társainak bemutatta őt, finom mosolylyal hozzátéve:

— Esetleg Venezuela leendő államfeje.

Mire a délamerikai udvariasan, de önérzetesen jegyezte meg:

— Sire! valóban nem lehetetlen.

Chambord gróf e tréfás ötlete valóságga lón: José Carvalho Venezuela köztársasági elnökévé lett; nagyon rövid időre ugyan, de azért uralkodó számba ment.

* * *

Mikor a görzi gyásznapély alkalmával föl fog hangzani a szolozsma V. Henrik lekiüdvéért, eszünkbe jut, hogy a „Fehér kakas“ termében a véletlenség játéka, szeszélye által összehozott héttagu társaság hat tagja tényleg is uralkodott: míg töle a sors megtagadta, hogy ne csak névleg legyen V. Henrik.

Polykratesz gyűrűjének esetét a véletlenség netovábbjának szokták tartani; bátran állíthatjuk hogy az elbeszélte találkozás felülmulja azt. („O. V.“ után.)

gyal, u. m. egy mult századból való fakapával s egy eredeti török korsóval gazdagítá. — A főiskola köszönetét Bartha Zsigmond, Fogarasi Albert, Vén Mihály, Balázs József, Nagy Zsigmond és Bodor János urakból állott küldöttség tolmácsolta a nemes szívű urasszonynak, ki aztán e küldöttség tiszteletére díszes estélyt rendezett. Ott láttunk városunk intelligentiájából mintegy 15 családot. A társaság férfi tagjai az udvaron díszesen felterített asztalok mellett foglaltak helyet, míg a hölgyek az erkély magaslátán s a termekben. — A jó kedv és humor hangulata uralkodott az egész társaságon, s nem sokára megindultak a lelkes felköszöntések is. — Az első poharat tisztelt háziasszony mondá a főiskolai küldöttség tagjaira, melyre Nagy Zsigmond felelt, éltetve ő nagyságát, mint a magy honleányok erényeinek lelkes és áldozatkész képviselőjét. Utánna Balázs József Herepei Károly tanár urat, mint a főiskolai régiségjár ügybuzgó rendezőjét, meleg hangon éltet; Fogarasi Albert humoros köszöntőben a jelenvolt díszes hölgykoszorúért emelőd poharát. A vacsora bevégeztével a tűzvéru fiatal-ság a ézigány vidám zenéjére tánczra perdült, s jártá amugy Isten igazában.

— **A népnépp**, melyet tűzoltó egyeletünk a mai napra helyezett volt kilátásba, a jövő vasárnapra lett elhalasztva, miután az időjárás változása megakadályozta az előkészülést. — Az ünnepély így annál élvezetesebbnek ígérkezik, mivel az egyleti parancsnokságnak most eléendő ideje leendő tervezett változatos programot egész terjedelmében megvalósítani.

— **Mükedvelő társulatunk** mai előadására felhívjuk a közönség figyelmét, alább közölvén annak sokat ígérő műsorát, mely a többek közt Rákosi Jenő „Színre szint“ című jeles történeti színművének egyik kiváló szépségű felvonását is tartalmazza.

— **Össze-vissza való atyafiság.** Egy vidéki lapban valaki a következő bonyolodott családi állapotot beszéli el: Megismerkedtem egy csinos, fiatal menyecske-vel, a kinek van szintén csinos, mostoha leánya. Kerülfordul az özevgygyel, egymásba szeretünk s néhány nap alatt megtartjuk a lakodalmat. Hanem apám meg a mostoha leányba lesz szerelmes, kapják magukat, szintén összeházasodnak. Milyen összevissza rokonság lett ebből! Először is az én feleségem az én apámnak anyósa meg menyé is lett egy személyben. E mellett a feleségem mostoha leánya nekem mostoha anyám lett, én meg mostoha atyja lettem mostoha anyámnak. De ez még csak hagyján. A mostoha anyám megszaporodik s kis fiút hoz a világra. Ez persze nekem mostoha testvérem, de mert a gyermek fia a feleségem mostoha leányának, a feleségem nagyanyja is neki, én meg nagyatyja vagyok mostoha testvéremnek. De ha már ezzel vége volna! Az én feleségemnek is születik kicsinye, szintén fin. Most már az én mostoha anyám az én kis fiamnak mostoha testvére, de egyszersmind nagyanyja is ugyanannak. — Az atyám pedig a fiamnak sógora, mert a mostoha nővérét bírja feleségül. Én meg a mostoha anyám sógora vagyok meg apósa is az édes atyámnak.

— **Bismarck éleze.** A herezeg nagymérvű izgatottság miatt pár hét óta lemondott a pipázás és a boritalról. Amint erről az öreg Vilmos császár értesült mondá neki: — Látja kedves herezeg, én más agyagból vagyok gyurva: Sokkal öregebb vagyok önnél, de azért minden nap megiszom egy üveg bort, elszívok egy pár szivart — és jól érzem magamat. — Régi dolog az felső uram válaszolt a vaskanczellár, hogy a lovas mindig jobban érzi magát mint a paripája!

ORSZAG-VILÁG.

— **A horvátországi zavargásoknak** véget vetendő, ő felsége Tisza miniszterelnök előterjesztésére br. Ramberg Armin lovassági tábornokot kir. biztossá nevezte ki, gr. Pejacsevich bánt pedig teljesen felmentette hivatalától. Br. Ramberg át is vette nehéz hivatalát, hivatalos kiáltvány bocsátatott ki — és f. hó 7-én délben a magyar-horvát feliratu ezimereket katonai zenekar játéka mellett ünnepélyesen kifüggesztette Zágrábban. Horvátország több vidékén összeütközések történtek s ezért a katonaság nagy mérvben szaporítottatik.

— **Az antiszemita zavargások** még folynak, de részint a hatóságok szigorú fellépése, részint a lakosság komolyabb részének befolyása következtében remélhető, hogy nemsokára vége lesz ezen sajnálatos heceznak, melyből bizonyára az israelita lakosság is némileg okulni fog.

— **A politikai világban** legfontosabb érdekelt-séget Bismarck hgnek Kálnoky gróffal Salzburgban való tanácskozása költötte. Remélhető hogy a hatalmas szövetség, mely Németország az osztrák-magyar monarchia, Olaszország között létesült, s melybe állítólag Románia és Spanyolország is bevonatik, elveszi egyelőre Oroszország és Franciaország kedvét a háboruszkodástól — s biztosítja továbbra is a nekünk oly szükséges békét.

— **Gőzhajó — papirosból.** A papir sineken és kerekeken kívül csinálnak már gőzhajót is — papirosból. Egy ily hajót nem rég Pitsburgban bocsátottak vízre s bár egy hónapja jár a tengeren, még nyoma sem mutatkozik rajta az elázásnak. Az építő-tulajdonos a papiros hajók fölényét rendkívüli könnyűségében találja. A hajó természetesen gép nélkül 1000 fontot nyom, ennél fogva a papiros hajón roppant gyorsasággal történhetik az utazás.

— **Szörnyű vihar.** New-Yorkban távirják e hó 5-ről: Uj-Anglia partjain tegnap borzasztó vihar dühöngött, melynek pusztításai egyelőre kiszámíthatatlanok. Számos hajó minden részében megrongáltatott, harmincz hajó pedig elsüllyedt. Sok emberélet is esett áldozatul. A vihar oly hirtelen és rohammal jött, hogy a menekülés alig volt lehető. Az elveszett embereket sem jajgatásuk, sem erőlködésük, sem az embertársak könyörüllete nem mentette meg. A harmincz elsüllyedt hajók nagy része a kisebb hajók közé tartozott, de néhány nagyobb is volt. Az anyagi kár is rendkívüli, százezereket érő felszerelés pusztult el alig néhány óra alatt. F. hó 4-én — mint olvasóink tudhatják — Enyed környékén is nagy vihar volt.

— **Chambord vagyona.** Párisból távirják e hó 5-ikéről: A „Clairon“ értesítése szerint gróf Chambord 1,800.000 frank évi jövedelmes vagyont hagyott hátra. 500.000 frankot e propagandának, 400.000 frankot a pápának, 150.000 frankot a görzi ferenczrendieknek, 100.000 frankot a párisi szegényeknek.

KÖZGAZDASÁG.

Szüreti tanácsok.

(Folytatás)

2. Megevezetesezett hordók kezelése.

Ezekkel ugy bánunk el, hogy 10 liter vízhez $\frac{1}{2}$ —1 kilogramm sodát véve, erős lugot készítünk s ezzel a hordót jól kiforrázzuk. Miután a lugot a hordóban több ízben összeráztuk és kihülésig állani hagyjuk, a hordót tiszta kutvizzel többszörösen kiöblögetjük.

Mindenik eljárás után a hordót jól ki kell szikkasztani és használatig bekénevezve tartani.

A hibás hordók javításához csatlakozhat még az új hordók kezelése is, annál is inkább, mert épen az új hordókban must erjesztése által a szőlős gazda a legkevesebb bajjal, legrövidebb idő alatt bor tartásra alkalmassá teheti új hordóit.

El lehet ezt érni gyorsan gőzöléssel, igen lassan a az ismert vízzeli kilugozás által, — gyorsabban és jól soda oldattal kiforrázzással, a melynél ép ugy járunk el, mint azt fennebb említém, azon különbséggel, hogy enél 10 liter vízre 0.2 kiló, azaz 50 literre 1 kilogramm sodát veszünk. Miután a hordót ezzel s utána tiszta vízzel egyszer-kétszer jól kiforráztuk s végül hideg vízzel jól kiöblítettük (vagy még jobban pár napig vízzel kiázattuk), a mustot bátran beletölthetjük, a melynek kiejedése után a hordó ó borok eltartására is alkalmas leendő.)*

Ilyen, mindig kellemetlen sok bajjal járó hordó tisztalásoktól könnyen óvhatjuk magunkat, ha éresen álló hordóinkat rendszeren bekénevezve tartjuk.

II. A szüretelési időpont meghatározása.

Erről tudományos szempontból sokat lehetne mondani, én azonban itt csak a gyakorlati szőlős gazdára értékkel bíróra reflektálok s ennek lényegétől felállíthatom a szabályt, hogy a szőlőt érésének legtokéletebb állapotában kell szedni.

Mig a szőlőt nem tökéletesen érett állapotában szedni mindig káros, addig túlnem járni nem jár minden körülmény közt haszonnal; mert, a mint tudjuk, a minőség mindig a mennyiségnek van rovására. Másrészt a minőségre való termelés csakis egyes jelesebb szőlőfajoknál, u. m. riesling, tramini, som stb.-nél indokolt, melyek nemes rothadás és aszu képzés által igen kitűnő anyagot szolgáltatnak; de ez is csak nagyobb szőlőbirtokosoknak fizeti ki magát, kik boraikat tovább tarthatják s kezel tethetik.

Hogy a szőlő mikor érett meg kellő tökéletesen, azt általában tüzetesen meghatározni nem lehet, ezt az ember csak ugy ítélheti meg, ha az egyes fajok éérésénél előforduló változásokat figyelemmel kíséri s erre nézve magának tapasztalatokat szerez. A szőlő tökéletes érett-ségének jeleivel felemlíthetők: a szőlő bogóyó héjának szín-változása fehér fajoknál sárgába, barnába stb.. rozsdás barna vagy kékesbe játszó foltok keletkezése; a piros vagy kék fajoknál pedig azok sötét piros és kék-ké válása jellegzi leggyakrabban a tökéletes megérés fokát. Ezen kívül egyes fajoknál többféle jellegző színváltozásokat ész-

*) Jegyzet. Hogy a szódával vagy hígított kénsavval kevert hordók kellőleg kimosattak-e, arról akként szereshetünk biztos meggyőződést, ha első esetben veres, utóbbiban kék lakmus papírral kémeljük az öblögető vizet. Midőn a szódával kezelt hordó öblögető vize a veres lacmus papírt meg nem kékíti vagy a kénsavval kezelté a kék lacmus papírt meg nem veresíti, — értük el a hordó tisztaságának kellő pontját.

lehetünk. Színváltozással szorosan együtt jár a bogycok áttetszősége is. A szőlőfűrt busos kocányának megbarbulása, fásulása, könyökbeni törékenysége, bogycok kocányról könnyű leválása, a magvak busos részekből elválása, keménysége, fénye; egyes bogycok megtöppedése, tulédés volta, a szőlőlevelek elsárgulása és lehullása mind megannyi jelei a tökéletes érettség fokának, a melyen túl hagyva a szőlőt, a tulérés stádiumába lép, a melyben kedvező körülmények között a szőlő aszu képződésbe vagy nemes rothadásba megy át.

Az említett magyarázataul még szükségesnek tartom megemlíteni azt, hogy a szőlőfűrtbeni anyag szaporulat, illetve fejlődés csak addig tart, míg a szőlőnek ép levelei vannak, a melylyel a tápanyagokat áthasonthatják. Ha azonban a szőlő levelei megsárgultak, úgy már igen csekély, ha lehullottak vagy a fűrt kocánya megfásult, már anyag szaporulat nem tételezhető fel s ilyenkor a tulérés stádium beálltnak tekinthető, a midőn is a szőlő beltartalma csak bizonyos vegyi változásokat szenved, nevezetesen: vízréseiből párologtat s ennek folytán ezkor de borkösv tartalma is aránylag centralizálódik, csersav és almasav tartalma megfogyatkozik s végül, a mit veres bor termelőnek tudni igen fontos, a szőlő kék színanyaga a tulérés alatt, azaz úgy a megaszás, nemes rothadás vagy közönséges rothadásnál folytonosan kevesedik. Ebből folyólag ha igen jöminőségű, szép színű veres bort nyerni akarunk, úgy a kék szőlőt akkor kell szednünk, midőn az a tökéletes érés stádiumát elérte, vagy más szóval, midőn az az első aszu szemek kezdődnek a fűrtön mutatkozni.

Az eddig röviden elmondottak felett csak kissé is gondolkozva beláthatjuk, a szüreti időpont meghatározásának igen fontos, de egyúttal nem könnyű feladatát, a melyre nézve a nálunk még sajnosan ma is divó különböző érésű fajokból, keverten ültetett szőlők nagy hátrányul szolgálhatnak.

Eltekintve azon károktól, melyeket részint mennyiség, részben pedig minőség tekintetében az által szenvedünk, hogy az ily kevert ültetéseknél a szőlő fajoknak talaj, fekvés és művelésmód tekintetébeni igényeit kinem elégtűnk; csupán csak a szüret alkalmával kézzel foghatólag tapasztalható veszteségeket véve figyelembe, melyek a különböző fajok különböző idejű éréséből, kifolyólag úgy minőség mint mennyiségi szempontból, reánk hátrámanak — bizonyára belátandjuk az elmondottak lényegét és igazságát s törekedni fogunk ezen reánk nézve nem kedvező állapotokon minden tőlünk telhető módon segíteni. Tiszta fajú szőlők okszerű létesítése, kevert fajnak bujtás és döntéseli tiszta fajvá változtatása, s végül, az együtt érő fajok külön szedése röviden szólva azon módok, melylyel a multak hibáit javíthatjuk, illetve célunkat elérhetjük.

III. A szőlőszedés és behordás módjai.

E tekintetben nálunk a sok helyütt még inpracticus anyag, idő és pénz pazarlással járó módokkal találkozunk s valóban nem ártana, ha ezt az eddignél sokkal nagyobb figyelemben és számító megfontolásban részesítenők.

Igen messze vezetne, ha mind azon eljárásokat, melyeket e téren észszerűnek láttam és tapasztaltam, körülményesen leírni akarnám; miért is kénytelen vagyok az erre vonatkozókat röviden összefoglalva ide iktatni.

Magánál, a szorosan vett szőlőszedésénél a következők veendő figyelembe:

1. A szőlőt lehetőleg száraz meleg időjárás alkalmával kell szedni, mert harmattal, köddel, esővel sok 5-10% viz is kerülhet mustunkba, s e mellett a hideg must nehezen indul erjedésbe a mi erkannak vagy kellő meleg pinezék hiányában boraink tisztulásának s fejlődésének rovására lenne.

Kivételt ezen szabály alól csak a veres bort adó szőlőfajok képezhetnek, melyek meleg idők alkalmával inkább hűvössel, azaz reggel és este felé szedendők, mert ezek nagyobb tömegbeni erjedésénél tulságos meleg fejlődhetik, a mi ismét azok színanyagára lenne káros befolyással.

2. Távobbi eső szőlők vagy a sajtóháztól messzebb eső részek előbb szüretelendők; mert ezek a lopásnak kitéve vannak, s mivel esetleges rossz idők beállításával, azok leszüretelése sokkal több bajjal járand.

3. Ügyelni kell arra, hogy a szedők az éretlen vagy érés előtt megfogyadt savanyu, nagyon rothadt, darázsok által megrágott cezet szegu vagy földes fűrtöket, beszáralt bogycokat vagy fűrtreszeket, szőlőleveleket az épek közé ne szedjék, mert mindezek nem csak a borok minőségére hatnak károsan, hanem azon kívül még a borok időveli megromlását, penész izét, nyúlósodását vagy megerzetesedését is vonhatják maguk után.

Ez utóbbi szempontból, különösen szigoruan ügyelendő arra is, hogy úgy a szüretelők, mint a sajtó házban dolgozók munka közben kenyérrel ne járjanak.

Morágyi István.

(Folytatása következik.)

— Az alma leszedésére következő eljárást ajánlják. Egy 20 négyszög láb területű ócska ponyvának közepén vágjunk egy akkora lyukat, hogy az almák könnyen bemehessenek rajta. A ponyva négy szögletét négy embernek adjuk, és a fa alatt gyengén kifeszítettjük, úgy

hogy annak közepe lefelé domborodjék, s a lyuk a legmelyeb helyre essék. Most az ötödik embert a fára küldjük, s a ponyva fölötti ágat jól megrázzuk. Az almák a ponyvára hullanak, innen pedig a lyukon vagy a földre, vagy pedig a lyuk alá tett kosárba potyognak. Ezen ág lerázása után a rázó ember másikkra megy, s ugyanaz alá viszik a ponyvát is. A gyümölcs ily formán semmiféle zuzódást nem szenved. Megjegyezzük, hogy ezen módszert Amerikában a hernyók és cserebogarak lerázására alkalmazzák, és pedig sokkal észszerűbben. Egy targonczának négy szögletébe jól szétállón négy vékony lécezet szögeznek. Ezeknek szétálló végeit azután sodronnyokkal kötik össze. Ezen sodronny keretre azután vékony ponyvát feszítenek ki, de úgy, hogy a targoncza rudjaihoz hozzá lehessen férni. A ponyva közepét kilyukasztva és egy spárgával a targonczához feszítve kész az egész história és a ponyva alá kosarat sem kell rakni, mert az almák a targonczába hullanak be. Ily formán két ember elvégezheti azt, mit a mi olvasónk, kinek különben szives közleményeért szives köszönetet mondunk, ötlet végeztet, mert a ponyva kezelését és az alma kiszedését egy ember is végezheti.

40-ik jótékonyezélu műkedvelői előadás.

A nagyenyedi műkedvelő társulat

Nagy-Enyeden 1883. évi szeptember hó 9-én, vasárnap, a régi városház nagytermében

nagy egyveleget

rendez, következő műsorral:

A műkedvelő társulat zavarban.

Előjáték.

SZEMÉLYZET:

Társulati elnök	—	—	1-es	} választmányi tagok
Igazgató	—	—	2-ik	
Szertárnok	—	—	3-ik	

Történi 1883. szept. 9-én a műkedvelő társulat színházi helyiségében.

Rákosi Jenő

SZINRE SZINT

czimű 5 felvonásos színműve II-ik felvonásának első színe.

SZEMÉLYEK:

Hollós Mátyás, Magyarország királya	—	X. F.
Bánffy Miklós, pozsonyi várkapitány	—	Vajna Károly.
Ságáni herceg	—	U. Z.
Pater Desiderius	—	Nagy Zsigmond I.
Laska diák	—	X. X. X.
Margit, a ságáni herceg leánya	—	Folyóvích Sándorné.
Porezinkula	—	Lázár Irén.
Tanuk	—	X. X. X.

Történi Linávan, Bánffy Miklós várában.

NÉPDALOK, előadja Balkay Istvánné, Török Zelma zongorakísérete mellett.

A KÉT HERCULES.

Bohózat 1 felvonásban acrobatico-gymnastico mutatványokkal.

Selypes Chrisotom, nevelő intézeti igazgató	Stuller Lajos.
Eulalia, leánya	Veres Emma.
Remegő Filigram, tanárjelölt	Nagy Árpád.
Kurjanes Hannibal, műlovarda igazgató	Benedek Árpád
Ugri Caesar, műlovar	Finna Aladár.
Jankó	Simalya Mihály.
Nina	Navrátil Pép.

Történi egy vidéki városban.

LÁRI-FÁRI

vagy az ártatlanul eldőltek és az erény jutalma, vagy az igazság diadala, avagy az asszony ingatag.

Énekes játék 12 szakaszban. Írta Dalay Lámá. Rendezi Nagy Zsigmond. Karmagy Benedek Árpád.

SZEMÉLYEK:

egyelőre titokban tartatnak.

„HANDLÉ!” magánjelenet, előadja x. y.

JUSZSZUF és FATINIA

szomorú története. Némajatek elő-árműképekkel.

Helyárak: 1. 2. 3. sor 80 kr. — 4. 5. 6. sor 60 kr. — 7. 8. 9. és 10. sor 50 kr. — Földszint 40 kr. — Diák- és katonajegy 30 kr. Karzat 20 krajczár.

Belépőjegyek előre válthatók Binder Ágoston ur gyógyszerüzarában Kezdeté fél 8 órakor.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN. SZILÁGYI FARKAS.

KIADÓ-TULAJDONOS: WOKAL JÁNOS.

Sz. 2254—1883.

tkvi

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé, hogy a kir. kincstár végrehajtató 241 frt 16 kr tőke és ennek 1881. évi december hó 30-tól járó 6% kamata 3 frt 65 kr eddigi költség és járuléka követelése kielégítése végett végrehajtást szenvedő Száva Vian és neje Nicolás Szaveta ellen a eskülyai 77. sz. tjkben A+ 1—12. rendszám alatt foglalt fekvőségei 370 forintban megállított kikiáltási árban Csáklya község előjárásági helyiségében 1883. évi szeptember hó 17-én délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladottnak

Venni szándékozők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánítt értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételért pedig vásárló a következő határidőben köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni, és pedig az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt.

Különb az árverezés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt, és Krakkó község előjáráságiánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1883. május 31-én.

Szentpáli,

kir. aljbíró.

Sz. 1886—1883.

k. ig.

Árverezési hirdetmény.

Vizakna város képviselő testületének folyó év augusztus hó 29-én kelt 103. számú határozata folytán, a város allodiumához tartozó egész évi koresmárlási jog az ehez tartozó 6 különálló koresmahelyiséggel együtt, egyenként avagy együttesen (2) két, esetleg (3) három egymásután következő évekre u. m. 1884-ik év január hó 1-től 1885-, illetőleg 1886-ik év december hava 31-ig bezárólag folyó év október hava 1-én délelőtt 9 órakor a városi tanácsház tanácskozási termében nyílt árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni, miről bérleti szándékozők oly hozzáadással értesítenek, miszerint az árverezési feltételek a hivatal helyiségében bármikor is megtekinthetők s hogy kellőleg felszerelt, bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok ugyanottan az árverezés megkezdéseig elfogadtatnak.

Vizakna, 1883, szept. hó 3-án.

1—3

A város tanácsa.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

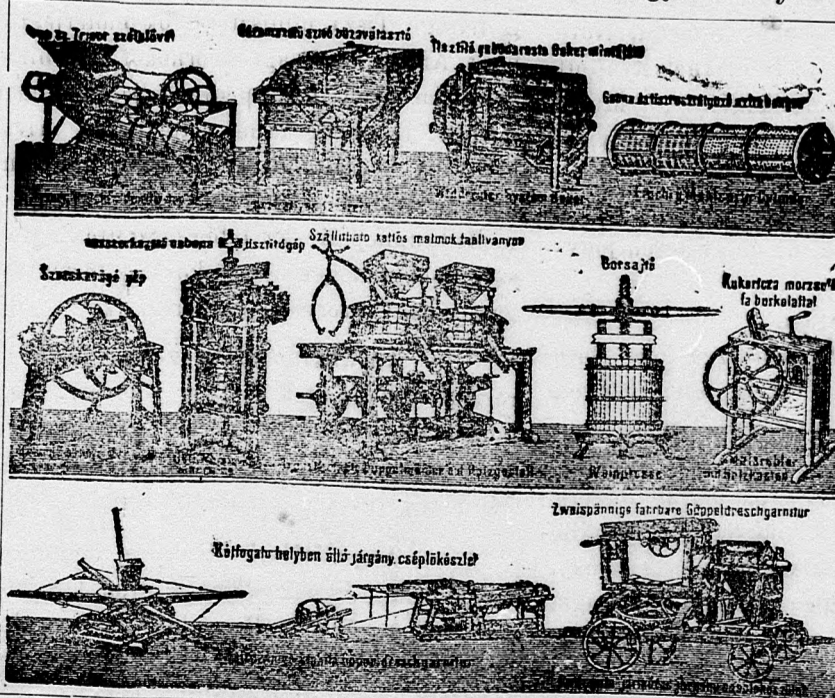
GUTJAHR és MÜLLER

BUDAPESTEN.

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár

a Margit-híd közelében

ajánlják szolid szerkezetű s javított gyártmányukat, mint:

Trieurök gazdasági számára:

Járgány-csőpölgépek.
Szelelő rosták.
Kukoricza morzsolók.
Szecskavágók.

Különlegességek malmok számára:

Duplamalmok.
Malom trieurhengel.
Gabona osztályozóhengerek.
Koptató gépek.
Dara választó gépek.
Tarárok.
Detacherók.

Malom alkatrészek

Transmissiók.
Szijskerekek.

Rostalemezek:

Csőpölgéprosták.
Liszthenger-sziiták.
Koptató lemezek.
Ráspoly-lemezek stb.

12—25

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Raktár és eladási hely Nagy-Enyeden: BISZTRICSÁNY LAJOS úr vaskereskedésében.

Nyomatott Wokal János gyorsajtóján Nagy-Enyeden.